

[S. Rasmussen.]

at skære Gælden ned? Fra mange Sider er det udtalt, at det, der i denne Tid særlig tynger Landbruget, er Gælden, og det har vi fra vor Side ogsaa ment; vi har derfor stillet Ændringsforslag om, at Renten sættes betydeligt ned, nemlig til 3½ pCt., og vort Partis Medlemmer i det andet høje Ting har erklæret sig villige til at forhandle om dette Tal. Jeg indrømmer, at det, de tre Partier her er gaaet ind for, er en større Lettelse for Husmændene, end om de faar et Afslag paa 1 pCt. i deres Renteafgifter, men jeg skulde ikke være uvillig til at gaa længere ned med Renten, da der her er et Omraade, hvor jeg i hvert Tilfælde synes, at her maa Staten gaa foran, her maa den have det afgørende Ord, her maa den vide, at den netop vil gaa med til en betydelig Rentenedsættelse. Jeg tror endvidere, at man om de Restancer, som Husmændene nu staar i — og mange af dem har jo store Restancer —, kan sige, at de kan ikke betale dem, og derfor kunde man maaske lige saa godt slette dem. Det har vi dog ikke stillet Forslag om, og det vilde maaske heller ikke være rigtigt lige i Øjeblikket, bl. a. af Hensyn til andre Husmænd, som har betalt noget. Derimod foreslaar vi, at det, som de er kommet til at staa i Restance med, kan de komme til at afbetale i Løbet af nogle Aar — hvor mange, det kunde man ogsaa forhandle om.

Efter det, jeg her har sagt, vil enhver kunne forstaa, at vi paa ingen Maade er Modstandere af konjunkturbestemte Afgifter, men vi tror ikke, at Lovforslaget, saaledes som det er affattet, vil være det bedste. Vi tror, at noget i den Retning, som jeg her har skitseret, og som vi har stillet Forslag om i det andet høje Ting, vil være en mere betryggende og bedre Ordning, baade for Staten og for Husmændene, og i Haab om, at vi muligvis under den Udvalgsbehandling, som nu kommer — og jeg skal være villig til at medvirke til, at den kan blive saa kort som muligt —, kan naa til en fælles Indstilling paa dette Omraade, skal jeg udtale, at vi gerne vil gaa ind i et Arbejde for at faa dette Forslag forandret noget i den Retning, jeg har antydnet. Men hvis det skal gennemføres i den Skikkelse, som det nu har, ser vi os ikke i Stand til at stemme for Forslaget.

Jeppesen-Drusebjerg: Af alle Landbrugsformer her i Landet er Statshusmandsbruget vel nok det, der er blevet ramt haardest af Krisen, fordi største Delen af

disse Brug er blevet til under Højkonjunkturer. Som Forholdene ligger nu, er det jo saaledes, at mange af disse Brug har store Restancer, med andre Ord, der savnes et Grundlag for rentabel Virksomhed i disse Brug, hvis der ikke fra Statens Side bliver grebet ind paa en eller anden Maade med det Formaal at skabe Mulighed for Rentabilitet.

Det foreliggende Lovforslag tilsigter at give Statshusmandsbrugerne en Mulighed for at komme til at arbejde paa rentabelt Grundlag gennem den Adgang til Indførelse af en Konjunkturafgift, som Lovforslaget anviser, og jeg nærer heller ikke Tvivl om, at Statshusmandsbrugerne i meget stort Tal vil melde sig under denne Afgiftsform, simpelt hen fordi de er nødt dertil, hvis det skal være muligt for dem at arbejde under de Indtægtsforhold, som Konjunkturerne i Øjeblikket giver. For Statens Vedkommende aabner Loven Mulighed for at undgaa den Overtagelse af en Mængde Brug, som man ellers vilde se sig nødsaget til, grundet paa, at disse Brugere ikke er i Stand til at klare deres Forpligtelser.

Jeg mener derfor, at dette Lovforslag paa en heldig Maade har løst Spørgsmaalet til to Sider, baade den, der vender mod Staten, og den, der vender ud mod Brugere. Endelig giver Lovforslaget Mulighed for, at de kommende Statshusmænd kan faa et saadant Grundlag at arbejde paa, at de kan klare sig. Det er sikkert ikke det mindst nyttige. Det nytter jo ikke, at man opretter nye Brug i stort Tal, hvis der ikke samtidig skabes Sikkerhed for, at vedkommende Brugere kan klare sig, og det vil netop opnaas herigennem, idet den Afgift, der fremtidig skal svares, for saa vidt som man vælger den her foreslaede Afgiftsform, netop skaber en Mulighed for, at de kommende Statshusmænd kan klare sig paa de Brug, de faar oprettet.

Der er fra anden Side fremsat forskellige Udtalelser om de gode og de mindre gode Sider ved det, der her er foreslaet. Jeg skal gerne indrømme, at en Konjunkturafgift ogsaa har sine mindre gode Sider. Det er en Afgiftsform, som er udmærket i Nedgangstider, men som ikke, set fra Brugerens Synspunkt, er lige saa god i Opgangstider, og det var vel ogsaa Grunden til, at vi i 1919 havde noget vanskeligt ved at forlige os med denne Afgiftsform. Den Gang lød Ordene jo noget anderledes fra forskellige Sider. Det var i en Tid, hvor vi afløste konjunkturbestemte Afgifter i meget stort Tal, Fæsteafgifter og Arvefæsteafgifter, det